

ارزیابی روند تغییرات کاربری اراضی منطقه حفاظت شده کبیرکوه با استفاده از RS و GIS

(مطالعه موردی: استان ایلام)

*صالح ارخی: استادیار گروه جنگل و مرتع دانشکده کشاورزی دانشگاه ایلام

Email: saleh148@yahoo.com

پرویز گرائی: کارشناس ارشد مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی ایلام

Email: parviz_graee@yahoo.com

ملیحه ارخی: دانشجوی کارشناس ارشد مرتعداری دانشگاه مازندران

چکیده:

تغییرات کاربری اراضی یکی از فاکتورهای مهم در تغییر جریان هیدرولوژیک، فرسایش حوزه و انهدام تنوع زیستی می باشد. لذا می توان با اطلاع از روند تغییرات کاربری اراضی در راستای هدایت اکوسیستم به سمت تعادل قدم برداشت. این مطالعه به منظور بررسی تغییرات کاربری اراضی منطقه حفاظت شده کبیرکوه در دهه های اخیر با استفاده از تصاویر ماهواره ای موجود منطقه انجام گرفته است. در این تحقیق به منظور تهیه نقشه های پوشش اراضی منطقه از تصاویر ماهواره ای لندست سالهای ۱۹۸۸ و ۲۰۰۲ استفاده گردید. سپس با استفاده از روش طبقه بندی نظارت شده و روشهای مختلف آن نقشه پوشش اراضی از روی تصاویر ماهواره ای تهیه گردید. مقایسه نقشه های کاربری اراضی در طول ۱۴ سال نشان داد که سطح اراضی کشاورزی از حدود ۸ درصد سطح کل حوزه در سال ۱۹۸۸ به حدود ۱۱ درصد در سال ۲۰۰۲ افزایش یافته است. بیشترین این تغییرات در سازندهای دوران چهارم اتفاق افتاده اند. از دلایل این امر می توان به حاصل خیز بودن این سازند و همچنین شیب کمی که این سازند در آن قرار گرفته است اشاره نمود که کشاورزان به راحتی اراضی جنگلی و مرتعی موجود در این منطقه را تخریب نموده و به اراضی کشاورزی خود اضافه نموده اند. بر طبق نتایج حاصله، دامنه تغییر شاخص پوشش گیاه (NDVI) مربوط به سال ۱۹۸۸ برابر ۰/۸۵- (حداقل) و ۰/۹۶+ (حداکثر) است. این دامنه اعداد نشان دهنده این است که در سال ۱۹۸۸ در منطقه کبیرکوه نواحی دارای پوشش گیاهی بسیار خوب و تخریب شده نیز وجود داشته اند. نتایج آماری مربوط به سال ۲۰۰۲ نشان می دهد که پوشش گیاهی از سال ۱۹۸۸ تا ۲۰۰۲ کاهش یافته و تخریب گردیده است. حداقل شاخص پوشش گیاهی در این سال ۰/۵۰- و حداکثر آن ۰/۴۳+ است که نشان دهنده تخریب پوشش گیاهی است. در زمینه ارزیابی صحت تصاویر طبقه بندی شده میتوان گفت اکثر نقاط برداشت شده در کاربریهای مختلف بر روی نقشه کاربری اراضی تهیه شده از تصاویر ماهواره ای سال ۲۰۰۲ منطبق هستند. نتایج نشان داد که حدود ۸۲ درصد مناطق با نقاط برداشت شده تطابق دارند.

کلمات کلیدی: پوشش اراضی، کاربری اراضی، سنجش از دور و سیستم اطلاعات جغرافیایی، منطقه حفاظت شده

کبیرکوه